

ע"פ 733/17 - אנס אבו מיאלה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 733/17

לפני:
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט א' שהם
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המערער: אנס אבו מיאלה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, מיום 12.12.2016, בת"פ 62057-11-15, שניתן על ידי כב' השופט הבכיר א' כהן

תאריך הישיבה: ד' בסיון התשע"ז (29.5.2017)

בשם המערער: עו"ד מוחמד מחמוד

עמוד 1

פסק-דין

השופט א' שהם:

1. ערעור על חומרת העונש שהושת על המערער, במסגרת גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, בת"פ 62057-11-15 (כב' השופט הבכיר א' כהן).

2. המערער, יליד 1994, תושב שכונת ראס אל עמוד שבמזרח ירושלים, הורשע, על יסוד הודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, כמפורט להלן: חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) (שתי עבירות); ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 274(1)+(2), בצירוף סעיפים 25 ו-29 לחוק העונשין (שתי עבירות); התפרעות, לפי סעיף 152 לחוק העונשין (שלוש עבירות); וניסיון הצתה, לפי סעיף 448 (סיפא) בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין.

3. בעקבות הרשעתו בדין, נגזרו על המערער 52 חודשי מאסר לריצוי בפועל, החל מיום מעצרו - 16.11.2015; 24 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור, בתוך שנתיים מיום שחרורו מהמאסר, עבירה של חבלה בכוונה מחמירה; ו-12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור, בתוך שנתיים מיום שחרורו מהמאסר, עבירה של התפרעות.

המערער אינו משלים עם חומרת עונש המאסר שנגזר עליו, ומכאן הערעור שלפנינו.

עובדות כתב האישום המתוקן

4. מכתב האישום, הכולל שלושה אישומים, עולה כי בסמוך לאחר מותו של המפגע אחמד אבו שעבאן, אשר ביצע את הפיגוע בתחנה המרכזית בירושלים, ביום 14.10.2015, התאספו צעירים, והמערער בתוכם, בכיכר אלנח"ל בשכונת ראס אל עמוד (להלן: הכיכר). זאת, במטרה להפר את הסדר במקום, ובכלל זה ליידות אבנים ובקבוקי תבערה לעבר כוחות הביטחון. כנטען באישום הראשון, המערער ביחד עם אחרים, חסם את הכביש הסמוך לכיכר בפחי אשפה, בכדי לארוב לכוחות הביטחון. כאשר הגיעו לכיכר כלי רכב משטריים, יידו המערער והמתפרעים הנוספים, בהיותם רעולי פנים, אבנים ובקבוקי תבערה לעבר כלי הרכב, ממרחק של כ-20 מטר. עוד נטען, כי בקבוקי התבערה שהוצתו פגעו בכלי הרכב של המשטרה.

5. באישום השני נטען, כי כשבועיים עובר ליום 8.10.2015, בסמוך לשעה 20:30, נפגש המערער עם אחרים, בכיכר אלנח"ל שבראס אל עמוד, "לצורך הפרות סדר שכוונו נגד כוחות הבטחון". בהמשך, המערער והאחרים חסמו את הכביש הסמוך למקום, באמצעות פחי אשפה "על מנת לארוב לכוחות הביטחון בכיכר כדי ליידות עליהם אבנים". לקראת השעה

21:00, הגיעו לכיכר שני ג'יפים משטרתיים של משמר הגבול. בשלב זה, החלו המערער והאחרים, שהיו רעולי פנים, ליידות אבנים ובקבוקי תבערה לעבר כוחות הביטחון, וזאת ממרחק של כ-30-50 מטר.

6. מעובדות האישום השלישי עולה, כי ביום 15.9.2015 בשעות הערב, קשר המערער קשר עם מספר צעירים משכונת ראס אל עמוד (להלן: האחרים), שזהותם אינה ידועה למאשימה, להתעמת עם כוחות הביטחון אשר יגיעו לשכונה. לצורך מימוש הקשר, רכשו כמה מן האחרים, ללא המערער, בנזין מתחנת דלק סמוכה, וייצרו כ-8 בקבוקי תבערה "בדרך של מילוי בנזין בבקבוקי זכוכית". לאחר ייצור בקבוקי התבערה, חולקו הבקבוקים בין האחרים, ולמערער נמסר בקבוק תבערה אחד. בהמשך, הגיעו האחרים והמערער בתוכם, למקום כלשהו בשכונת ראס אל עמוד, כשהם מצויידים בבקבוקי התבערה. בשלב כלשהו, החלו המתפרעים שהתקהלו במקום, ליידות אבנים ובקבוקי תבערה לעבר כוחות הביטחון, וזאת ממרחק של כ-30 מטרים. נטען בכתב האישום, כי המערער נטל חלק בהתפרעות "בכך שיידה אבנים ובקבוק תבערה אחד" לעבר כוחות הביטחון.

גזר דינו של בית משפט קמא

7. בפתח גזר דינו, עמד בית משפט קמא על האמור בתסקיר מבחן שהוגש בעניינו של המערער. המערער כבן 22 שנים, נשוי ללא ילדים, הודה בפני שירות המבחן בביצוע העבירות שיוחסו לו, הגם שההתרשמות היא כי לקיחת האחריות מצידו של המערער נעשתה ברמה ההצהרתית בלבד, ונאמר בתסקיר כי המערער מתקשה לבחון את המניעים למעשיו, ואת החלקים באישיותו שהביאוהו לביצוע העבירות. שירות המבחן המליץ להטיל על המערער עונש מאסר ארוך ומרתיע, שיהא בו כדי להפחית את הסיכונים להישנות התנהגות פורצת גבולות מצידו.

8. בהמשך גזר הדין, ולצורך קביעת מתחם הענישה בהתאם לאמור בתיקון 113 לחוק העונשין, ציין בית משפט קמא כי הערכים החברתיים שנפגעו, כתוצאה מביצוע העבירות על ידי המערער, הינם: "שלמות הגוף, הגנה על רכוש, שמירה על הסדר הציבורי ועל ביטחון הציבור, ובמיוחד הגנה על כוחות הביטחון". לאחר זאת, סקר בית משפט קמא את מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות כגון דא, באומרו את המובן מאליו, כי מדובר בעבירות חמורות ומסכנות חיים, המתבצעות על רקע אידיאולוגי-לאומני. בהתייחסו לנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, ציין בית משפט קמא כי מדובר בתכנון מוקדם; חלקו היחסי של המערער בביצוע העבירות היה גדול; והנזק הצפוי מביצוע המעשים "עלול להיות כבד ביותר". על יסוד האמור, קבע בית משפט קמא כי מתחם הענישה בעניינו של המערער ינוע בין 3.5 ל-7 שנות מאסר.

9. בבואו לקבוע את עונשו של המערער בגדרי המתחם, התחשב בית משפט קמא בהודאתו של המערער באשמות שיוחסו לו ובעברו הנקי, ולאחר זאת גזר עליו 52 חודשי מאסר לריצוי בפועל ועונשי מאסר על תנאי, כמפורט בפסקה 3 לעיל.

הערעור על חומרת העונש

10. בהודעת הערעור, שהוגשה על ידי עו"ד מוחמד מחמוד, בא כוחו של המערער, נטען כי בית משפט קמא גזר על

המערער עונש בלתי מידתי החורג מרמת הענישה הנהוגה. עוד נטען, כי חלקו היחסי של המערער, באירועים המתוארים בכתב האישום, אינו גדול והוא עצמו לא נמנה על המארגנים ולא ייצר את בקבוקי התבערה. נטען בנוסף, כי בפרשה זו הועמדו לדין נאשמים אחרים, שמעשיהם היו חמורים יותר משל המערער, אך עונשם, שנקבע על ידי אותו מותב, היה קל יותר. לטענת המערער, לא ניתן משקל ראוי לקולה להודאתו באשמה, להבעת חרטתו, לגילו הצעיר, ולהיותו נטול עבר פלילי.

11. בדיון בערעור, חזר עו"ד מחמוד על עיקרי טענותיו, והוסיף כי במסגרת ע"פ 5300/16 מדינת ישראל נ' נגאר (8.1.2017), התקבל ערעור המדינה ועונשו של המשיב (להלן: נגאר), שעניינו חמור בהרבה משל המערער, הוחמר מ-30 לכדי 40 חודשי מאסר. נטען, בהקשר זה, כי אין זה מתקבל על הדעת כי המערער ירצה עונש, העולה ב-12 חודשים על עונשו של נגאר, למרות שהלה הורשע במספר רב יותר של אישומים, בעלי חומרה גבוהה יותר.

תגובת המשיבה

12. המשיבה, אשר יוצגה על ידי עו"ד עמיחי מרקס, מבקשת לדחות את הערעור, בצינה כי מדובר במעשים מתוכננים ומתואמים, שבמסגרתם ארבו המערער וחבריו לכוחות הביטחון, במטרה לחסום את דרכם ולהשליך לעברם בקבוקי תבערה ואבנים, מטווח קצר. בנסיבות אלה, ולנוכח רמת הענישה שנקבעה במקרים דומים, התבקשו לדחות את הערעור.

דיון והכרעה

13. בפתח דברינו, נזכיר את הכלל הידוע לפיו ערכאת הערעור לא תיטה להתערב במידת העונש, שהוטל על ידי הערכאה הדיונית, אלא אם מדובר בסטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים, או כאשר נפלה בגזר הדין טעות מהותית (ע"פ 1806/17 דארי נ' מדינת ישראל (29.5.2017); ע"פ 2358/14 טופז נ' מדינת ישראל (21.5.2014); ע"פ 5323/12 אבו ליל נ' מדינת ישראל (17.6.2014)).

14. לאחר שנתנו דעתנו לכלל הנסיבות והאזנו לטיעוני הצדדים, הגענו לידי מסקנה כי גזר דינו של בית משפט קמא אינו סוטה מרמת הענישה המקובלת בעבירות דומות, ובוודאי שאין מדובר בסטייה מהותית מרמה זו. המערער היה מעורב בשלושה אירועים, שבהם הושלכו בקבוקי תבערה ואבנים לעבר כוחות הביטחון. המעשים בוצעו לאחר תכנון מוקדם והכנת בקבוקי תבערה, הגם שהמערער עצמו לא נטל חלק בייצור הבקת"בים. כמתואר באישומים הראשון והשני, המתפרעים הניחו פחי אשפה, כדי לחסום את דרכם של כוחות הביטחון, במטרה לגרום לפגיעה בהם מטווח קצר. המערער וחבריו שהיו רעולי פנים, סיכנו במעשיהם חיי אדם, כאשר, לפחות באירוע המתואר באישום הראשון, פגעו בקבוקי התבערה שהוצתו בכלי הרכב המשטרתיים. מעשים אלה, שנעשו מתוך מניע אידיאולוגי-לאומני, עומדים ברף חומרה גבוה ומחייבים הטלת עונשים משמעותיים, תוך שימת הדגש על שיקולי הגמול והרתעה.

15. בעבירות מסוג זה קיים מנעד רחב למדי של עונשים. ואולם, כאשר מדובר בהשלכת בקבוקי תבערה לעבר כלי רכב נוסעים או לעבר כוחות הביטחון, הוטלו ואושרו עונשי מאסר ממושכים על העבריינים (ראו, בין היתר, ע"פ 7643/11

מסוודה נ' מדינת ישראל (7.4.2013), שבו נדחה ערעור על עונש של 6 שנות מאסר, שהושת על מי שייצר בקבוקי תבערה, ביחד עם אחרים, כאשר הוא עצמו יידה שתי אבנים ובקבוק תבערה אחד, שלא גרם לנזק; ע"פ 2579/14 פרחאן נ' מדינת ישראל (25.5.2015) ו-ע"פ 4400/13 עבאסי נ' מדינת ישראל (3.2.2014), בהם אושרו עונשים של 4 ו-5 שנות מאסר בהתאמה, בגין השתתפות באירוע חד פעמי של השלכת בקבוק תבערה אחד).

אשר לעונשו של נגאר, שהוחמר מ-30 ל-40 חודשי מאסר, יש לומר כי אין בו כדי ללמד על רמת הענישה הראויה בעבירות דומות. זאת, הן משום שנגאר זכה להקלה בהתאם לכלל הנהוג, לפיו ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין משמתקבל ערעור תביעה, והן משום שנגאר הביע את נכונותו לשתף פעולה עם רשויות אכיפת החוק, ואף להעיד במשפטם של חבריו. נסיבות אלה אינן מתקיימות בעניינו. כפי שנקבע לא אחת, בפסיקתו של בית משפט זה, יש "לשקול היטב את הנסיבות המיוחדות של כל נאשם ונאשם, על מנת לחתור לענישה ההולמת את העבירה, על פי אמות המידה המקובלות במשפטנו" (ע"פ 5195/11 קריניאן נ' מדינת ישראל (28.3.2012), וראו גם, ע"פ 3117/12 ארביב נ' מדינת ישראל (6.9.2012)).

16. סוף דבר, המסקנה המתבקשת היא כי אין מקום להתערבותנו בעונשו של המערער, שהינו ראוי ומאוזן, ולפיכך דין הערעור להידחות.

ניתן היום, י"ג בסיון התשע"ז (7.6.2017).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט